بۆ لای کانی ڤەنگە، ئەو کەسەی لە کۆمەڵگەی ئەندازیاران دەیناسن

(مەنسوور ئامێدی لە هەولێرەوە)

چەرخی ڕەسەن ئەو بەرهەمە بوو کە ساڵی ٢٠٠٤ی زایینی لە چاپخانەی ڕۆشنبیری هەولێر چاپ کرا و بە ماوەیەکی کەم بووە سەرچاوەیەکی گرنگ بۆ ئەو کەسانەی کە دەیانەوێت ئەندازیاری ئاو بخوێنن. ئەو کتێبە لە ٤٢٠ لاپەڕە پێکهاتووە و تەنها لە ٥٠٠ دانە چاپ کرا، بەڵام ئەوەی کە ڕوویدا ئەوە بوو کە ئەو ژمارەیە بە خێرایی لە نێو قوتابیانی ئەندازیاری ئاو و ڕێگاوبان و ئەندازیاری ئاوەدانکردنەوەدا بڵاو بووەوە. ئەمە تەنها کتێبێکی تەکنیکی نەبوو، بەڵکو ڕێگایەک بوو بۆ ئەو کەسانەی کە هەست دەکەن کە زانستەکەیان لە ژیانی ڕۆژانەی خەڵکی دوورە.

کانی ڤەنگە ناوێکە کە زۆر کەس بە هەڵە وای لێ دەکات کە تەنها ناوێکی جوگرافیایە. بەڵام لە ڕاستیدا ئەو ناوە ئاماژە بە سەرچاوەیەکی ئاو دەکات کە لە نێوان چیاکانی ئەو ناوچەیە دا هەڵدێت و ساڵانێکی زۆر بووە هۆی ئاودێری زەوی و ڕێگای هاتووچۆ. ئەو کتێبە هەوڵی دا ئەو ئەزموونە کۆنە لەگەڵ زانستی نوێ تێکەڵ بکات و نیشان بدات کە چۆن دەتوانرێت ئەو سەرچاوە سروشتییە بە شێوەیەکی زانستی بپێوێت و بەکاربهێنرێت بەبێ ئەوەی زیان بە ژینگە بگەیەنێت. ئەمە واتای وا بوو کە نووسەر نەیویست تەنها وەرگێڕێکی کتێبە بیانییەکان بێت، بەڵکو ویستی ئەزموونی خۆی لە بواری ئاودێری و ڕێگاوبان لە کوردستان بخاتە ڕوو.

(مەنسوور ئامێدی لە هەولێرەوە)

ئەو کتێبە لە ٢٤ بەش پێکهاتووە کە هەر بەشێک بە شێوەیەکی سیستەمی باسی لە بابەتێکی تایبەت دەکات وەک پێوانەکردنی ڕووبەری زەوی، دروستکردنی کاناڵی ئاو، یان دیزاینکردنی پردێکی بچووک لەسەر ڕووبارێکی بچووک. نووسەر زۆر جار باسی لە هەڵەی باو دەکات کە ئەندازیارانی گەنج دەیکەن کاتێک تەنها لە کتێبە بیانییەکان فێر دەبن بەبێ ئەوەی بیر لە بارودۆخی ناوچەکە بکەنەوە. بۆ نموونە باسی لە وە دەکات کە چۆن دەبێت ئاوی کانی ڤەنگە بە پێی ئاستی زەوی و ڕێگای هاتووچۆ دابەش بکرێت بەبێ ئەوەی کێشە بۆ گوندەکانی خوارەوە دروست بکات. ئەمە وێنەیەکی زۆر ڕاستەقینە لە ژیانی ئەندازیاری لە کوردستان پێشکەش دەکات.

(مەنسوور ئامێدی لە هەولێرەوە)

کاتێک ئەو کتێبە چاپ کرا، زۆرێک لە قوتابیانی ئەندازیاری لە هەولێر و سلێمانی و دهۆک داوایان کرد کە کتێبەکە بکرێتە سەر زمانی کوردی بە شێوەی ئاسان. ئەمە ئەوە دەسەلمێنێت کە کێشەکە تەنها لە کەمی زانیاری نەبووە، بەڵکو لە کەمی کتێبی گونجاو بە زمانی خۆیان بووە. ئەو داوایە بووە هۆی ئەوەی کە چەند مامۆستایەک دەست بە وەرگێڕانی بکەن و هەوڵ بدەن کە زاراوە تەکنیکییەکان بە شێوەیەکی ڕاست بگۆڕدرێن بۆ زمانی ئەدەبی ئاسان بەبێ ئەوەی واتاکانیان لێ بشێوێنرێت.

(مەنسوور ئامێدی لە هەولێرەوە)

ئەگەر بە کورتی باسی ئەو کتێبە بکەین، دەتوانین بڵێین کە کانی ڤەنگە تەنها ناوێکی جوگرافیا نییە، بەڵکو ناوێکە بۆ ئەو کتێبەی کە ڕێگە بە ئەندازیارانی کورد دەدات کە زمانی خۆیان بە کار بهێنن بۆ باسکردنی ئاو و ڕێگا و پردەکانی خۆیان. ئەو کتێبە هێشتا لە چاپخانەکانی هەولێر و سلێمانی بڵاو دەکرێتەوە و هەر ساڵێک چاپێکی نوێی لێ دەکرێت بە پێی داواکاری قوتابیان و مامۆستایان. ئەمە ئەوە دەسەلمێنێت کە کتێبێکی باش کە لە کاتی خۆیدا چاپ کرا، دوای ١٧ ساڵ هێشتا گرنگی خۆی هەیە و هەر ئەوەندەش کە هەیە بە کوردی نووسراوە، بە کەسانی زۆر گرنگ دەبێت کە بە کوردی بخوێنن و بیر لە کێشەکانی ناوچەکەی خۆیان بکەنەوە.

ڕاپۆرتی تایبەت لە ئەندازیاری ئاودێری و ڕێگاوبان

ئەندازیاری ئاو و ڕێگاوبان لە کوردستان بە درێژایی ساڵانێکی زۆر بووە بە بەشێک لە ژیانی ڕۆژانەی خەڵک، بەڵام زۆرجار ئەو کەسانەی کە ئەو پیشەیە دەکەن کەمتر باسی دەکرێن لە میدیا و لە ڕاپۆرتەکانی گشتی. ئەم ڕاپۆرتە هەوڵ دەدات کە ڕووناکی بخاتە سەر ئەو کەسانەی کە ڕۆژانە لە سەر ڕێگا و پرد و کاناڵەکان کار دەکەن و کێشەکانیان کە کەمتر باس دەکرێن.

(مەنسوور ئامێدی لە هەولێرەوە)

ئامانجی ئەم ڕاپۆرتە ئەوە نییە کە تەنها ناو و ژمارە بخرێتە ڕوو، بەڵکو دەیەوێت ئەو کێشانە ببێتە ڕوون کە ئەندازیارانی گەنج و کۆن ڕووبەڕووی دەبنەوە کاتێک لە کێڵگە و شوێنی کار دەجووڵێن. لە ماوەی ساڵانی ڕابردوودا زۆرێک لە قوتابیانی ئەندازیاری لە هەولێر و سلێمانی و دهۆک هاتووچۆی ئەو شوێنانەیان کردووە کە پڕۆژەی ئاودێری و ڕێگاوبان تێیاندا جێبەجێ کراون، و زۆرجار ئەو کەسانە باسی لە کێشە جیاوازەکان کردووە کە لە کتێبەکانەوە فێر نەبوون.

(مەنسوور ئامێدی لە هەولێرەوە)

ئامانجی سەرەکی ئەم ڕاپۆرتە ئەوەیە کە ڕووناکی بخاتە سەر ئەو کێشانە و هەوڵ بدات کە ڕێگا بۆ چارەسەر بکاتەوە. ئەمە ئەوە دەسەلمێنێت کە ئەندازیاری ئاو و ڕێگاوبان تەنها پیشەیەکی تەکنیکی نییە، بەڵکو پەیوەندی ڕاستەوخۆی هەیە لەگەڵ ژیانی خەڵک و ئاسایشی ڕێگاوبان و کوالیتی ژینگە. ئەگەر ئەو کێشانە چارەسەر نەکرێن، کاریگەری لەسەر هەموو کۆمەڵگە دەبێت.

(مەنسوور ئامێدی لە هەولێرەوە)

ئەم ڕاپۆرتە لە چەند بەشێک پێکهاتووە کە هەر بەشێک باسی لە بابەتێکی تایبەت دەکات وەک پێوانەکردنی ڕووبەری زەوی، دروستکردنی کاناڵی ئاو، یان دیزاینکردنی پردێکی بچووک لەسەر ڕووبارێکی بچووک. نووسەر زۆر جار باسی لە وە دەکات کە چۆن دەبێت ئاوی کانی ڤەنگە بە پێی ئاستی زەوی و ڕێگای هاتووچۆ دابەش بکرێت بەبێ ئەوەی کێشە بۆ گوندەکانی خوارەوە دروست بکات. ئەمە وێنەیەکی زۆر ڕاستەقینە لە ژیانی ئەندازیاری لە کوردستان پێشکەش دەکات